Erdőtől a városig
Tamási Áron: Ábel

A foglalkozás időtartama: 90 perc

Foglalkozás a Tamási Áron: Ábel című kisfilmhez

Tamási Áron egyik legismertebb gondolatfelvetése az, hogy mitől érezzük otthon magunkat a világban. Az *Ábel*-trilógiában megismerünk egy fiút, aki kíváncsi annyira a világra, hogy elindul megnézni azt. Az utazásait, kalandjait ismerjük meg a művekből. Filmünk elgondolkodtató inputot szeretne adni arra, hogy milyen a felnőtté válás azon szakaszába lépni, amikor elhagyod az otthonod. Mielőtt arra a kérdésre keressük a választ, hogy mitől lehetsz bárhol otthon a világban, meg kell keresnünk magunkban arra a választ, hogy nekünk mit is jelent az otthon.

Célcsoport	11–12. évfolyam
Időkeret	90 perc (szünettel vagy szünet nélkül)
Drámás fókusz	Mit jelent az otthon? Mitől érzed magad otthon a világban? Mitől érzed magad otthonosan?
Téma és tanulási terület	Az otthon jelentése, az otthonosság érzetének értelmezése Tamási Áron *Ábel*-trilógiája alapján.
Főbb kompetenciák (2db)	kommunikációs, személyes és társas
TUDÁS (Mit emelünk ki a műből?) **KÉPESSÉG (Milyen változást szeretnénk eredményezni?)** **ATTITŰD (Milyen viszonyt hozunk létre a művel?)**	**Tudás:** Megismeri Tamási Áron gondolkodásmódját. Gondolkodik a kiemelt mondaton: »Azért vagyunk a világban, hogy valahol otthon legyünk benne.« Megismeri a regények főbb mondandóját, a főszereplő karakterét. **Képesség:** Képes az otthon fogalmát különböző módokon értelmezni, nyitott arra, hogy másokkal közösen gondolkodjon erről. **Attitűd:** Fontosnak tartja, hogy mindenkinek mást jelent az otthon, törekszik arra, hogy ő maga és társai „jól legyenek a világban”.
Gyakorlatok összefoglaló ismertetése – módszertan – élmény	értelmező beszélgetés, „brainstorming” – ötletzápor, tárgyból történetalkotás, belső hang, térbeli mozgás, hanggyakorlatok, véleményskála
Eszközigény	nagy méretű lap, cetlik, toll, papír

A film alapjául szolgáló irodalmi műhöz való viszony jele: ß	Konvenciók típusa jele: ¤	Fejleszteni kívánt kompetenciaterület jele: #
● 5-legközelebbi ● 1-legtávolabbi	● szóbeli (SZ) ● írásos (Í) ● vizuális (V) ● performatív (P)	● digitális (D) ● személyes és társas (SZT) ● önkifejezés (Ö) ● munkavállalói (M) ● tanulás (T) ● kommunikációs (K) ● gondolkodás (G)
További jelmagyarázat az óravázlatokhoz: ● Az oktatók ***dőlt betűvel*** olvashatják az egyes foglalkozáselemek célját. ● A tanári narrációkat **„IDÉZŐJELBE TETT SZÖVEGRÉSZEK”** jelölik.		

1.Bevezetés és ötletelés, első asszociációk a téma kapcsán 10 perc

ß: 5
¤: SZ
#: K, G

A cél ismertetni a diákokkal, hogy mi fog történni a mai órán. A téma kapcsán az első gondolatok megosztásra kerülnek, összegyűjtjük őket.

„A mai alkalommal Tamási Áron *Ábel*-trilógiája kapcsán fogunk közösen gondolkodni.

A trilógia három része, az *Ábel a rengetegben,* az *Ábel az országban* és az *Ábel Amerikában* egy székely fiú, Ábel kalandjairól szól, aki nehézségek és megpróbáltatások ellenére is leleményességgel és kitartással küzd meg a világ kihívásaival. Tamási művei a magyar irodalom kiemelkedő alkotásai, amelyek a székely identitást és az emberi helytállás fontosságát hirdetik. A regények Ábel felnőtté válásának útját mutatják be, miközben tele vannak humorral és az otthon iránti mély szeretettel.

Hoztam egy nagy papírlapot, amit lehelyezek a földre. Felírtam hívószónak azt, hogy „OTTHON”. Mit jelent nektek ez a szó? Mi jut róla eszetekbe?”

Felírjuk az összes ötletet, hogy közös tudássá alakítsuk.

„Ha nincs több gondolat, a táblára kiteszem a papírt, hogy lássuk és bővíteni tudjuk majd.”

2. Az első filmrészlet levetítése 3 perc

ß: 5
¤: V
#: G

Ábel szülőhazájának, otthona hangulatának megismertetése a diákokkal az első filmen keresztül.

„Megnézzük az első filmet. Kérlek, azon gondolkozzatok közben, hogy milyen lehetett ennek a fiúnak, akit látunk majd, élete több szakaszán az otthonhoz való viszonya!”

3. Értelmező beszélgetés, a témához való közeledés 5 perc

ß: 5
¤: SZ, Í
#: G, K

A film nyomán közeledünk a témához.

„Egészítsük ki a lapot! Ehhez adok egy másik tollat, kérlek, hogy most az alapján gyűjtsük össze a szavakat, mondatokat, amit a filmben láttatok! Ha van olyan gondolat, amit már felírtunk a papírra, de a film megerősítette bennetek, azokat húzzuk alá!

Milyen különbségeket és hasonlóságokat fedezünk fel?”

4. Képalkotás szobrokból 15 perc

ß: 3
¤: P
#: K, G

Térbeli alkotás segít a történethez közeledni.

„Alkossuk meg Ábel szobáját, ehhez rendeződjetek négy csoportba! Jelenítsetek meg olyan dolgokat szoborként a testetekkel, melyek megtalálhatóak benne! A terem négy szegletében dolgozzatok kis csoportokban. Ne feledjétek el, hogy Ábel nagyon nagy szegénységben élt!”

Megnézzük egyesével a szobákat.

„Mi volt az, amit minden csoport megjelenített Ábel szobájában? Alkossuk meg azokból a terem közepén a szobát. Nagyobb tárgyak lehettek többen is, például Ábel ágya.

Nézzük meg, hogy mi az, ami ezt a szobát otthonossá tehetné. Mit tennétek Ábel szobájába? Ugyanúgy a testünkkel próbáljuk meg felvenni ezeknek a tárgyaknak a formáját!”

5. Belső hang 7 perc

ß: 3
¤: SZ
#: Ö, K

Ábel úgy dönt, hogy nekivág a nagyvilágnak. Az ezzel kapcsolatos gondolatait hangosítjuk ki.

„Meg fogunk nézni újra egy részt a filmből, amikor Ábel édesapja elmondja fiának, hogy elküldi őt erdőpásztornak, tehát a fiúnak el kell hagynia az otthonát.

A filmben csupán egyetlen szót reagál a fiú édesapjának. Mik lehettek még a gondolatai, mit nem mondott ki édesapjának? A filmrészlet megtekintése után szerepbe helyezkedem. Én leszek Ábel édesapja, ti pedig a fiú gondolatai.”

Megnézzük a filmet 1:32-től 2:09-ig.

„Gyertek, álljatok fel velem szemben! A kivetítőn látható a pillanat, amit megállítunk. Ábel szeme könnybe lábad, mégis kacag. Most mondjátok ki nekem, az édesapának, ami Ábel fejében van ekkor.”

6. Tárgyból közelítés a szereplőhöz 5 perc

ß: 3
¤: SZ, Í
#: K

Végiggondoljuk, hogy mit vinne magával Ábel egy hosszú útra, amikor először hagyja el az otthonát.

„Adok mindenkinek egy kis papírlapot. Mindenki írja rá, hogy vajon mi az, amit Ábel magával visz, amikor elindul az útra. Még sosem hagyta el az otthonát, ez lesz élete első nagy utazása, kalandja. Ha felírtátok a gondolatokat, a terem közepére elhelyezek egy széket. Ez lesz Ábel képzeletbeli batyuja. Sorban mindenki mondja el az ötletét, és ragassza rá a székre, képzeletben tegye bele a batyuba az adott tárgyat.”

SZÜNET

7. Atmoszféra teremtése hangokkal 15 perc

ß: 4
¤: P
#: Ö, T

A cél a vidéki élet és a nagyváros nyüzsgése közötti kontraszt bemutatása.

„Szeretnék kérni három embert, aki vállalja, hogy rövid időre kimegy a teremből. Addig mi, akik bent maradunk, megbeszélünk három helyszínt, amihez különböző hangokat fogunk kitalálni. Amikor bejöttök, ki kell találnotok a három helyszínt pusztán a hangok alapján.”

Miután kiment a három ember:

„A három helyszín, aminek az atmoszféráját meg fogjuk eleveníteni: az erdő, egy vidéki falu és egy nyüzsgő nagyváros. Adok egy kis időt, mindenki gondoljon ki egy hangot, ami szerinte az adott helyen hallható. Annak érdekében, hogy ne hallják, akik kint vannak, csak beszéljünk róla! Milyen hangjai vannak egy erdőnek? Milyen hangok vannak egy vidéki városban? És milyen hangok vannak egy nagyvárosban?

Ezt a hangot kellene ismétlődve kiadnotok egy egyezményes kézjelzésre, amit én fogok mutatni nektek. Úgy tekintsetek most rám, mint egy karmesterre! Amikor felemelem mind a két kezem, akkor hangosodjon a hangotok, ha lefelé viszem, akkor halkuljon. Ha csak a csapat felét jelölöm ki a kezemmel, akkor csak ők adjanak ki hangot. Ha összezárom és elhúzom a tenyerem, akkor abba lehet hagyni a hangok megszólaltatását. Ha csak egy valakire mutatok, akkor csak az ő hangja hallatszódjon. A kézjelzések érthetőek lesznek.

Álljatok egy félkörbe! Amikor a három ember bejön, egyesével fognak megállni, veletek szemben, bekötött szemmel. Az első hallgatónak az erdőt kell kitalálni, a másodiknak a falut és a harmadiknak a nagyvárost."

Behívjuk a három embert, akik kint voltak.

„Aki az első helyszín hangjait fogja hallgatni, jöjjön ide, szembe a félkörrel. Be fogom kötni a szemét, hogy biztosan csak a fülére tudjon hagyatkozni. Több irányból, néha egyszerre, néha külön, halkabban vagy hangosabban fogja hallgatni, hogy milyen hangokat képzelünk az adott helyszínekre. Ha vége, leveszem a kötést, és az illető elmondhatja, hogy hol voltál, milyen hangokat ismert fel.

A másik két embernek is ugyanez lesz a feladata a következő körben."

8. Film második részének levetítése (1:37-ig) 3 perc

ß: 4
¤: V
#: K, G

Első benyomások, gondolatok a folytatásról.

„Mik az első benyomásaitok? Hogy érzi magát Ábel a nagyvárosban? Volt-e már hasonló élményetek? Ti is hasonlóan éreznétek magatokat?"

9. Programajánló 15 perc

ß: 2
¤: Í, SZ
#: K

Rövid kedvcsináló azzal kapcsolatban, hogy milyen programok érdekelhetnek egy fiatal fiút a városban.

„Kis csoportokban írjunk újságcikkekben megjelenő programajánlókat, amire szívesen elmenne Ábel!

A fiatal fiú úgy dönt, hogy szeretné jobban megismerni a várost. Kinyitja az újságot, és elkezd programlehetőségeket olvasni. Szeretné jobban megismerni ezt a közeget, és szeretné jól érezni magát.

Kis csoportokban fogalmazzatok meg az újságban megjelenő rövid programajánlókat. Nem szükséges ismernetek New York városát, szabadon ötletelhettek, hogy milyen programok várják Ábelt. A cikkekben szerepeljen, hogy mi a program maga és miért ajánljátok."

Felolvasásra kerülnek a programok. Szavazással döntsük el, hogy melyik programra menjen el Ábel!

10. Film befejezése 1:37-től, véleményvonal 12 perc

ß: 5
¤: V
#: K, Ö

Film zárásának megtekintése: hogyan zárul a regény alapján Ábel története. A cél a reflexió kifejezése.

„Most megnézzük, mi történik Ábellel a nagyvárosi kalandja után.”

Film megtekintése 1:37-től

„Most, hogy megnéztük a teljes filmet és lassan a foglalkozás végéhez érünk, mivel egészítenétek még ki a nagy lapot, amire az „otthon” kifejezésről gyűjtöttünk ötleteket?

Szerintetek miért ment haza Ábel?

A film zárása a következő mondat volt: »Azért vagyunk a világban, hogy valahol otthon legyünk benne.« Mennyire értesz egyet ezzel a mondattal? A terem egyik oldala a 10-es: a teljesen egyetértek, a másik oldal az 1-es: ha egyáltalán nem értesz egyet. Közte pedig növekvő sorrendben a számok. Érveljetek, hogy miért az adott számnál álltok!

Záró kérdések:

> Mitől otthonos valami?
> Mi kell ahhoz, hogy valahol otthon tudd magad érezni?”